

باورهای گیاه‌درمانی دره شهدا (دره قاسملو) در آذربایجان غربی

نویسندگان:

دکتر محمود بهمنی

عضو مرکز تحقیقات گیاهی رازی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

دکتر رضا سپهوند

عضو مرکز تحقیقات داروهای گیاهی رازی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

دکتر بهرام دانش

دانشیار فارماکولوژی، مرکز تحقیقات داروهای گیاهی رازی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

دکتر کورش شکاکی

دانشیار روانپزشکی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

مهندس فاطمه عبدی

کارشناس ارشد بیوشیمی، دانشگاه پیام نور تهران

مهندس احسان بهمنی

کارشناس ارشد کشاورزی، بانک کشاورزی استان ایلام

ویراستار ادبی: حسن نظری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی آذربایجان غربی (ارومیه)

انتشارات بیشه

عنوان و نام پدیدآور	باورهای گیاهدانی دره شهدا (دره قاسملو) در آذربایجان غربی / نویسندگان محمود بهمنی، او دیگران؛ ویراستار ادبی حسن نظری.
مشخصات نشر	تهران: بیشه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۱۲۶ص: منسور، جدول.
شابک	978-964-2512-65-2
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	نویسندگان محمود بهمنی، رضا سپهوند، بهرام دلفان، کورش ساکی، فاطمه عبیدی، احسان بهمنی
موضوع	گیاهان دارویی -- ایران -- دره قاسملو
موضوع	پزشکی سنتی -- ایران
موضوع	بهمنی، محمود. ۱۳۶۴ -
شابک افزوده	نظری، حسن، ویراستار
شابک افزوده	۱۳۹۳، ۲، الف/۱، RS1A۰/۱
شابک افزوده	۶۱۵/۳۲۱-۹۵۵۳۳۳
شابک افزوده	۳۵۳۱۳۳۳

مرکز بخش رایانه کتاب فاضل www.bisheh-fazel.ir

تهران، میدان انقلاب، خیابان گنجینه، کوچه دولتشاهی پلاک ۱ واحد ۴ تلفن ۰۹۱۳۱۹۷۹۹۷۰، ۰۶۶۹۶۳۷۹۵، ۰۶۶۹۵۱۱۸

ناشر	: بیشه
عنوان کتاب	: باورهای گیاهدانی دره شهدا (دره قاسملو) در آذربایجان غربی
نویسندگان	: دکتر محمود بهمنی، دکتر علی سپهوند، دکتر بهرام دلفان، دکتر کورش ساکی، مهندس فاطمه عبیدی، مهندس احسان بهمنی
ویراستار ادبی	: حسن نظری
شمارگان	: ۱۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۳
قیمت	: ۷۰۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۱۲-۶۵-۲

کلیه حقوق مادی و معنوی برای بخش رایانه کتاب فاضل محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار مؤلفین.....	۱۳
----------------------	----

فصل اول: طب سنتی و گیاهان دارویی

طب سنتی.....	۱۵
گیاهان دارویی.....	۱۹
دردهای گیاهی.....	۲۲
منابع فصل اول.....	۲۶

فصل دوم: جمعیت‌شناسی و موقعیت جغرافیایی استان آذربایجان غربی

استان آذربایجان غربی.....	۳۵
جغرافیای استان.....	۳۶
جنگل‌های استان.....	۳۸
مردم‌شناسی استان.....	۳۸
تاریخ استان.....	۳۹
موقعیت اجتماعی - اقتصادی.....	۴۰
آرومیه.....	۴۱
موقعیت جغرافیایی.....	۴۲
آب‌وهوای آرومیه.....	۴۳
زبان.....	۴۳
قومیت.....	۴۴
مذهب.....	۴۴
تجارت.....	۴۵
جمعیت.....	۴۵
دره شهدا (دره قاسملو).....	۴۶
منابع فصل دوم.....	۴۷

فصل سوم: گیاهان دارویی منطقه دره شهدا و ارومیه

۵۴	چوبک
۵۴	بومادران
۵۵	غائف
۵۵	خارشتر
۵۶	علف سیر
۵۶	ختم
۵۷	قارمه
۵۷	تاج گل
۵۸	بادام شیرین
۵۸	بادام
۵۹	بابونه زرد
۵۹	بابا آدم
۶۰	درمنه
۶۰	برنجاسف
۶۱	گون پنبه‌ای
۶۱	نوعی گون
۶۲	نوعی گون
۶۲	نوعی گون
۶۳	یولاف
۶۳	زرشک
۶۳	فاشرا
۶۴	کیسه کشیش
۶۵	ازمک
۶۵	بهمن سفید
۶۶	گل گندم

۶۶	نوعی گل گندم
۶۷	گل گندم زرد
۶۷	آلبالو
۶۸	علی
۶۸	سرخس
۶۹	داسنی
۶۹	کنگر هنر
۷۰	کنگر ملاقی
۷۰	گل حسرت
۷۱	پیچک صحرائی
۷۱	یونجه باغی
۷۲	شیر خشت
۷۲	زالزالک
۷۳	نوعی زالزالک
۷۳	برگ بویی
۷۴	تاتوره
۷۴	خواجه‌باشی
۷۵	شکر تیغال
۷۵	گاوزبان
۷۶	سنجد
۷۷	ریش بز
۷۷	بید علفی
۷۷	دم اسب
۷۸	فرفیون
۷۸	پیر گیاه
۷۹	انجیر

۷۹	زبان گنجشک
۸۰	شاه تره
۸۰	شیر پنیر
۸۱	شیر پنیر
۸۱	شین بیان
۸۲	سوید کوهی
۸۲	کنگر
۸۳	سایه
۸۳	کدو
۸۴	ختمی سوسن
۸۴	شاه تره ای
۸۵	علف جای
۸۵	مصفاى چشم مسیح
۸۶	سنبل الطیب
۸۶	خیارک
۸۷	گردو
۸۷	کاهوی خیاردار
۸۸	گزنه سفید
۸۸	گزنه قرمز
۸۹	کتان
۸۹	پونه کوهی
۹۰	سیب
۹۰	پتیرک
۹۱	سیر
۹۱	یونجه
۹۲	یونجه بخارا

۹۲	پونجه زرد
۹۳	پونه
۹۳	علف چشمه
۹۴	نوعی پونه آسای
۹۴	نوعی پونه آسای
۹۵	اسپرس کوهی
۹۵	اسپرس
۹۶	انگش عروس
۹۶	هندوانه
۹۷	زیره سبز
۹۷	شقایق
۹۸	نی
۹۸	تیزک باغی
۹۹	بارهنگ
۹۹	چنار
۱۰۰	علف هفت‌پند
۱۰۰	گزنه آبی
۱۰۱	جاشیر
۱۰۱	گل‌ابی
۱۰۲	ریواس
۱۰۲	سماق
۱۰۲	افاقیا
۱۰۳	نسترن
۱۰۴	نسترن زرد
۱۰۴	روناس
۱۰۵	تمشک

نوعی تمشک	۱۰۵
ترشک	۱۰۶
نوعی ترشک	۱۰۶
بید سفید	۱۰۷
بید بادامی	۱۰۷
مریم گلی مزرعهای	۱۰۸
مریم گلی بنفش	۱۰۸
توبه روباهی	۱۰۹
توبه میمنه	۱۰۹
گونههای شنگ	۱۱۰
تر خون	۱۱۰
گل گندمی	۱۱۱
خردل	۱۱۱
خاکشیر طبعی	۱۱۲
تاجریزی پیچ	۱۱۲
تاجریزی	۱۱۳
تلخ بیان	۱۱۳
چای علفی	۱۱۴
کلاغک	۱۱۴
بابونه کبیر	۱۱۵
ریحان	۱۱۶
گل قاصد کوهی	۱۱۶
مریم نخودی	۱۱۶
نوعی مریم نخودی	۱۱۷
آویشن	۱۱۷
شنگ	۱۱۸

۱۱۸	خار خاسک
۱۱۹	شیدر
۱۱۹	نوعی شیدر
۱۲۰	بابونه کاذب
۱۲۰	کزنه
۱۲۱	گل ماهور
۱۲۱	نوعی گل
۱۲۲	گل ماهور
۱۲۲	بولاغ اونی
۱۲۳	دار چین
۱۲۳	به
۱۲۴	زردینه
۱۲۴	عروس صحرا
۱۲۵	اوشن باریک
۱۲۵	کاکوتی
۱۲۶	دارواش

پیشگفتار مؤلفین

سیاس بی کران نثار خالق یکتای مهربان که آفریننده‌ی همه‌ی موجودات است. خدای حکیمی که خالق هستی و تمام موجودات و گیاهان هست. گیاهان یکی از معجزات شگرف هستی هستند؛ به طوری که شاعر پارسی سرای ایران؛ نظامی گنجوی فرموده‌اند در زمین هیچ گیاهی به وجود نمی‌آید مگر در فطرت آن گیاه از شفابخشی و درمانی نهفته باشد.

"نروید از زمین برگزیده‌ی که نوشتنت بر برگش دوانی"

سراسر جهان مملو از ده‌ها هزار گیاهی است که هر کدام می‌تواند به تنهایی درد و یا بیماری‌های زیادی را درمان کند. در ایران بیش از ده‌هزار گیاه دارویی شناسایی شده که بیش از سه‌هزار آن بومی ایران است و از طرفی ایران یکی از بزرگ‌ترین مراکز تحقیقات گیاه‌درمانی و طب سنتی در جهان است. دو الی سه‌هزار سال اخیر بوده که این مهم به دست توانای اطباء شهر و دانشمندان ایران هم‌چون بوعلی سینا، ذکریای رازی، جرجانی محقق شده است که شگرفی این تلاش خستگی‌ناپذیر در طول هزاران سال کتب معتبر گیاه‌درمانی و طب سنتی هم‌چون قانون در طب، الحاوی، اعراض الطبیه، ذخیره خوارزمشاهی، کربادین کبیر، تحفه‌ی حکیم، مخزن‌الادویه و غیره می‌باشد.

شناسایی و معرفی فلور گیاهان دارویی و موارد استفاده سنتی این گیاهان، فراهم‌کننده اطلاعات مفیدی در رابطه با پراکنش و کاربردهای گیاهان دارویی

هر منطقه بوده و زمینه‌ساز فعالیت‌های دارویی مختلفی در ارتباط با این موضوع می‌باشد. پژوهش اتنوبوتانی، ویژگی‌های اطلاعات سنتی را تدوین می‌کند تا ارزش محلی این اطلاعات به صورت استفاده منطقی از منابع و حفاظت مؤثر از تنوع زیستی و اطلاعات فرهنگی، تفسیر شود.

مناطق مختلف ایران، دارای اقوامی با فرهنگ و آداب و رسوم متفاوت در استفاده از گیاهان دارویی است و بر همین اساس برای جمع‌آوری اطلاعات ارزشمند در زمینه گیاهان دارویی نیاز به تحقیق و تفحص بیشتری در بین این اقوام هست تا در صورت فوت افراد سالخورده دانسته‌های آنان به دست فراموشی سپرده نشود و همچنین از طریق بررسی‌های علمی‌تر در اتنوبوتانی اقوام مختلف می‌توان به منابع جدیدی در درمان بیماری‌ها دست یافت.

مجموعه حاضر اولین منبع اتنوبوتانی استان آذربایجان غربی است که نویسندگان در یک بازه‌ی زمانی یک‌ساله اقدام به گردآوری اثرات درمانی سنتی گیاهان دارویی خیره‌گاه زیبای دره‌ی قاسملو کردند. از زحمات سرکار خانم مهندس فائزه بهمنی برای تدوین و تکمیل کتاب کمال امتنان را داریم.

گروه مؤلفین

بهار سال ۱۳۹۳ خورشیدی